

การร่วมผลิตบริการสาธารณะในการจัดการขยะของเมืองใหญ่ CO-PRODUCTION OF PUBLIC SERVICES IN URBAN WASTE MANAGEMENT

รชต พูลเพิ่ม*, ฟ้าใส สามารถ, วัลลภ รัฐฉัตรานนท์

Rachata Poolperm*, Phasai Samart, Wanlop Rattachatranon

วิทยาลัยนวัตกรรมการจัดการ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์

College of Innovation Management, Rajamangala University of Technology Rattanakosin

*Corresponding Author E-mail: rachata.poo@rmutr.ac.th

Received February 17, 2026; Revised March 24, 2026; Accepted April 3, 2026

บทคัดย่อ

บทความวิชาการนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์การร่วมผลิตบริการสาธารณะในการจัดการขยะของเมืองใหญ่ โดยผ่านการสังเคราะห์แนวคิดการจัดการบริการสาธารณะ แนวคิดคุณค่าสาธารณะ และแนวคิดการร่วมผลิตบริการสาธารณะ เพื่ออธิบายบทบาทของภาครัฐและประชาชนในการร่วมกันจัดการบริการสาธารณะ ผลการวิเคราะห์พบว่า การจัดการขยะของเมืองใหญ่ไม่สามารถดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพโดยหน่วยงานภาครัฐเพียงฝ่ายเดียว แต่จำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือระหว่างภาครัฐและประชาชน เนื่องจากพฤติกรรมของประชาชนมีผลโดยตรงต่อประสิทธิภาพของระบบการจัดการขยะ โดยประชาชนมีบทบาทสำคัญในการมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ เช่น การคัดแยกขยะที่ต้นทางและการลดปริมาณขยะ ขณะที่ภาครัฐมีบทบาทในการกำหนดนโยบาย จัดให้มีโครงสร้างพื้นฐาน และสนับสนุนกลไกที่เอื้อต่อการมีส่วนร่วมของประชาชน บทความนี้มีคุณูปการในการเสนอกรอบการอธิบายการร่วมผลิตบริการสาธารณะในการจัดการขยะของเมืองใหญ่ ซึ่งชี้ให้เห็นว่าการบูรณาการบทบาทของภาครัฐและประชาชนเป็นกลไกสำคัญในการเพิ่มประสิทธิภาพของระบบการจัดการขยะและส่งเสริมความยั่งยืนของการจัดการบริการสาธารณะในบริบทของเมืองใหญ่

คำสำคัญ: การร่วมผลิตบริการสาธารณะ, การจัดการบริการสาธารณะ, การจัดการขยะ, เมืองใหญ่

Abstract

This academic article aims to analyze the concept of co-production of public services in urban waste management. The study is based on a conceptual synthesis of public service management, public value, and co-production theories in order to explain the roles of government and citizens in the joint delivery of public services. The analysis indicates that waste management in large cities cannot be effectively addressed by government agencies alone, but requires active collaboration between the public sector and citizens, as citizens' behavior directly influences the effectiveness of waste management systems. Citizens play an important role in activities such as waste separation at the source and waste reduction, while the government is responsible for policy formulation, infrastructure provision, and the creation of mechanisms that facilitate public participation. The article contributes to the literature by proposing a conceptual explanation of co-production in urban waste management,

demonstrating that the integration of roles between government and citizens constitutes a key mechanism for improving the efficiency of waste management systems and promoting the sustainability of public service delivery in large urban contexts.

Keywords: Co-Production of Public Services, Public Service Management, Waste Management, Urban Areas

บทนำ

การจัดการบริการสาธารณะเป็นภารกิจสำคัญของภาครัฐในการตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนและส่งเสริมคุณภาพชีวิตของสังคม โดยเฉพาะในบริบทของเมืองใหญ่ที่มีความหนาแน่นของประชากรสูงและมีความซับซ้อนของกิจกรรมทางเศรษฐกิจและสังคม การให้บริการสาธารณะที่มีประสิทธิภาพจึงเป็นกลไกสำคัญในการสร้างความเป็นระเบียบเรียบร้อย ความปลอดภัย และความยั่งยืนของเมือง (Denhardt & Denhardt, 2000) หนึ่งในบริการสาธารณะที่มีความสำคัญอย่างยิ่งคือการจัดการขยะมูลฝอย ซึ่งเป็นบริการพื้นฐานที่ส่งผลโดยตรงต่อสิ่งแวดล้อม สุขภาพของประชาชนและคุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตเมือง โดยเฉพาะในเมืองใหญ่ที่มีปริมาณขยะเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องจากการขยายตัวของประชากร การขยายตัวของกิจกรรมทางเศรษฐกิจและรูปแบบการบริโภคของประชาชนในสังคมเมือง (Wilson et al., 2006)

ในหลายประเทศทั่วโลก ปัญหาขยะมูลฝอยในเขตเมืองได้กลายเป็นความท้าทายสำคัญของการบริหารจัดการเมือง เนื่องจากปริมาณขยะที่เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องส่งผลต่อประสิทธิภาพของระบบการจัดการขยะและก่อให้เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและสุขภาพของประชาชน หากระบบการจัดการขยะขาดประสิทธิภาพอาจนำไปสู่ปัญหามลพิษ สิ่งแวดล้อมเสื่อมโทรม และความเสี่ยงด้านสุขอนามัยของประชาชนในระยะยาว (Wilson et al., 2006) อย่างไรก็ตาม การจัดการบริการสาธารณะด้านการจัดการขยะในรูปแบบดั้งเดิมซึ่งเน้นบทบาทของภาครัฐเป็นผู้รับผิดชอบหลักเพียงฝ่ายเดียวเริ่มเผชิญกับข้อจำกัดด้านทรัพยากร งบประมาณ และศักยภาพของหน่วยงานภาครัฐ ส่งผลให้การให้บริการสาธารณะไม่สามารถตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนได้อย่างมีประสิทธิภาพเพียงพอ (Osborne, 2010) ภายใต้บริบทดังกล่าว แนวคิดการบริหารภาครัฐสมัยใหม่ได้ให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของประชาชนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการร่วมกันจัดการบริการสาธารณะ โดยมุ่งเน้นการสร้างความร่วมมือระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชนและภาคประชาชนในการร่วมกันผลิตและให้บริการสาธารณะ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพ ประสิทธิภาพ และความยั่งยืนของการให้บริการสาธารณะ (Bovaird, 2007; Osborne, 2010) แนวคิดดังกล่าวสะท้อนถึงการเปลี่ยนแปลงกระบวนทัศน์ของการบริหารภาครัฐจากรูปแบบที่รัฐเป็นผู้ดำเนินการหลักเพียงฝ่ายเดียว ไปสู่รูปแบบการบริหารแบบเครือข่ายและการมีส่วนร่วมของภาคส่วนต่าง ๆ ในสังคม

แนวคิดการร่วมผลิตบริการสาธารณะ (Co-production of Public Services) จึงกลายเป็นแนวคิดสำคัญในกรอบการจัดการบริการสาธารณะร่วมสมัย โดย Ostrom (1996) อธิบายว่า การร่วมผลิตบริการสาธารณะเป็นกระบวนการที่ประชาชนมีบทบาทร่วมกับหน่วยงานภาครัฐในการผลิตและให้บริการสาธารณะซึ่งช่วยเพิ่มประสิทธิภาพของบริการสาธารณะและเสริมสร้างความร่วมมือระหว่างภาครัฐและประชาชนในทำนองเดียวกัน Alford (2009) อธิบายว่า การร่วมผลิตบริการสาธารณะทำให้ประชาชนมีบทบาทในฐานะผู้มีส่วนร่วมในการจัดการบริการสาธารณะ มิใช่เพียงผู้รับบริการเท่านั้น ส่งผลให้การให้บริการสาธารณะสามารถตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนได้อย่างเหมาะสมมากยิ่งขึ้น ในบริบทของการจัดการบริการสาธารณะด้านการจัดการขยะของเมืองใหญ่ การร่วมผลิตบริการสาธารณะมีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ เช่น การคัดแยกขยะที่ต้นทาง การลดปริมาณขยะและการมีส่วนร่วม

ในกิจกรรมด้านสิ่งแวดล้อม ซึ่งช่วยเพิ่มประสิทธิภาพของระบบการจัดการขยะและลดภาระของหน่วยงานภาครัฐ (Wilson et al., 2006) นอกจากนี้ การมีส่วนร่วมของประชาชนยังช่วยสร้างความตระหนักรู้ ความรับผิดชอบและความร่วมมือในการแก้ไขปัญหาสาธารณะ ซึ่งเป็นองค์ประกอบสำคัญของการบริหารภาครัฐในยุคใหม่ที่เน้นการสร้างคุณค่าสาธารณะร่วมกันระหว่างรัฐและประชาชน (Moore, 1995)

อย่างไรก็ตาม แม้ว่าจะมีการศึกษาการร่วมผลิตบริการสาธารณะในหลายบริบทของการบริหารภาครัฐ แต่การศึกษาที่วิเคราะห์บทบาทของการร่วมผลิตบริการสาธารณะในบริบทของการจัดการขยะของเมืองใหญ่ ยังมีจำนวนจำกัด โดยเฉพาะการวิเคราะห์เชิงแนวคิดที่เชื่อมโยงระหว่างทฤษฎีการร่วมผลิตบริการสาธารณะกับการจัดการบริการสาธารณะด้านการจัดการขยะในบริบทของเมือง ดังนั้น การศึกษาประเด็นดังกล่าว จึงมีความสำคัญต่อการพัฒนาองค์ความรู้ทางรัฐประศาสนศาสตร์เกี่ยวกับการจัดการบริการสาธารณะ และการพัฒนาเมืองอย่างยั่งยืน

จากความสำคัญของแนวคิดการร่วมผลิตบริการสาธารณะในการจัดการบริการสาธารณะด้านการจัดการขยะของเมืองใหญ่ บทความวิชาการนี้จึงมุ่งวิเคราะห์แนวคิด หลักการและบทบาทของการร่วมผลิตบริการสาธารณะในบริบทของการจัดการบริการสาธารณะด้านการจัดการขยะ โดยอาศัยการสังเคราะห์แนวคิดจากทฤษฎีการร่วมผลิตบริการสาธารณะ แนวคิดการจัดการบริการสาธารณะ และแนวคิดการบริหารภาครัฐสมัยใหม่ เพื่ออธิบายบทบาทของภาครัฐและประชาชนในการร่วมกันจัดการบริการสาธารณะ และนำไปสู่การพัฒนากระบวนการจัดการขยะที่มีประสิทธิภาพและยั่งยืนในบริบทของเมืองใหญ่

แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

การอธิบายการร่วมผลิตบริการสาธารณะในการจัดการขยะของเมืองใหญ่จำเป็นต้องอาศัยกรอบแนวคิดทางรัฐประศาสนศาสตร์ที่เกี่ยวข้อง เพื่อทำความเข้าใจบทบาทของภาครัฐและประชาชนในการร่วมกันจัดการบริการสาธารณะ แนวคิดสำคัญที่เกี่ยวข้อง ประกอบด้วย แนวคิดการจัดการบริการสาธารณะ ซึ่งอธิบายบทบาทและหน้าที่ของภาครัฐในการจัดให้มีบริการที่ตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนและแนวคิดการร่วมผลิตบริการสาธารณะ ซึ่งอธิบายบทบาทของประชาชนในการมีส่วนร่วมในการผลิตและพัฒนาบริการสาธารณะร่วมกับภาครัฐ นอกจากนี้ แนวคิดดังกล่าวยังมีความเชื่อมโยงกับแนวคิดการบริหารภาครัฐสมัยใหม่ ที่ให้ความสำคัญกับความร่วมมือระหว่างภาครัฐและประชาชนในการจัดการปัญหาสาธารณะ การทบทวนแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องจึงเป็นพื้นฐานสำคัญในการอธิบายการร่วมผลิตบริการสาธารณะในการจัดการขยะของเมืองใหญ่ โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. แนวคิดการจัดการบริการสาธารณะและคุณค่าสาธารณะ

การจัดการบริการสาธารณะเป็นแนวคิดสำคัญในสาขารัฐประศาสนศาสตร์ที่ใช้อธิบายบทบาทของภาครัฐในการจัดให้มีบริการที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตของประชาชน โดยมีเป้าหมายเพื่อคุ้มครองประโยชน์สาธารณะ ยกระดับคุณภาพชีวิตและสร้างความเป็นระเบียบเรียบร้อยของสังคม ทั้งนี้ บริการสาธารณะมิได้จำกัดอยู่เพียงการให้บริการในเชิงปฏิบัติการเท่านั้น แต่ยังครอบคลุมถึงการกำหนดนโยบาย การวางแผน การจัดสรรทรัพยากร การประสานงาน การติดตามประเมินผล และการรับผิดชอบต่อผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นต่อสาธารณะ ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าภาครัฐมีฐานะเป็นทั้งผู้จัดบริการ ผู้กำกับดูแล และผู้รับผิดชอบต่อประโยชน์ส่วนรวม (Denhardt & Denhardt, 2000)

ในพัฒนาการทางความคิดด้านรัฐประศาสนศาสตร์ แนวคิดการจัดการบริการสาธารณะได้เปลี่ยนผ่านจากกรอบการบริหารภาครัฐแบบดั้งเดิมที่เน้นโครงสร้างลำดับชั้น อำนาจทางกฎหมาย และการควบคุมตามระเบียบ ไปสู่แนวคิดการบริหารภาครัฐร่วมสมัยที่ให้ความสำคัญกับประสิทธิภาพ ความยืดหยุ่น การตอบสนอง

ต่อประชาชน และการมีส่วนร่วมของภาคส่วนต่าง ๆ มากขึ้น โดยเฉพาะภายใต้กรอบการบริหารภาครัฐแนวใหม่และการบริหารภาครัฐแบบเครือข่าย ซึ่งมองว่า การจัดบริการสาธารณะในสังคมสมัยใหม่ไม่อาจดำเนินการโดยรัฐเพียงฝ่ายเดียว หากแต่ต้องอาศัยการประสานความร่วมมือระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาสังคม และประชาชนผู้รับบริการ (Osborne, 2010)

เมื่อพิจารณาในมิติของคุณค่าสาธารณะ Moore (1995) เสนอว่า เป้าหมายสำคัญของการบริหารภาครัฐมิใช่เพียงการผลิตบริการให้ครบตามภารกิจของหน่วยงาน แต่คือการสร้างผลลัพธ์ที่สังคมเห็นว่ามีคุณค่าได้รับประโยชน์ และยอมรับร่วมกัน แนวคิดคุณค่าสาธารณะจึงขยายกรอบการมองบริการสาธารณะจากเรื่องประสิทธิภาพในการดำเนินงานไปสู่เรื่องผลลัพธ์ที่มีความหมายต่อสังคม เช่น ความปลอดภัย ความเป็นธรรม คุณภาพชีวิต สุขภาวะของประชาชนและความยั่งยืนของสิ่งแวดล้อม กล่าวอีกนัยหนึ่ง การจัดการบริการสาธารณะที่มีคุณภาพมิได้วัดเพียงว่ารัฐดำเนินการได้มากน้อยเพียงใด แต่ต้องพิจารณาด้วยว่าการดำเนินการนั้นก่อให้เกิดคุณค่าต่อสังคมอย่างแท้จริงหรือไม่

ในบริบทดังกล่าว Denhardt & Denhardt (2000) ได้เสนอแนวคิด New Public Service ซึ่งให้ความสำคัญกับการรับใช้ประชาชนมากกว่าการควบคุมประชาชน โดยเห็นว่า ภาครัฐควรทำหน้าที่เป็นผู้เอื้ออำนวยให้ประชาชนและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดทิศทางและผลลัพธ์ของบริการสาธารณะ แนวคิดนี้มีนัยสำคัญอย่างยิ่งต่อการทำความเข้าใจบริการสาธารณะในปัจจุบัน เพราะทำให้เห็นว่าความสำเร็จของการบริหารงานภาครัฐไม่ได้ขึ้นอยู่กับศักยภาพของหน่วยงานเท่านั้น แต่ขึ้นอยู่กับคุณภาพของความสัมพันธ์ระหว่างรัฐกับประชาชนด้วย

เมื่อเชื่อมโยงกับบริบทของเมืองใหญ่ จะเห็นว่าการจัดการบริการสาธารณะมีความซับซ้อนมากขึ้น เนื่องจากเมืองมีประชากรจำนวนมาก มีกิจกรรมทางเศรษฐกิจและสังคมหนาแน่นและมีปัญหาสาธารณะที่เกี่ยวข้องกันหลายมิติ ทั้งด้านสิ่งแวดล้อม สุขภาพ การคมนาคมและคุณภาพชีวิต ปัญหาเหล่านี้ทำให้การจัดการบริการสาธารณะไม่อาจอาศัยแนวทางแบบรวมศูนย์หรือสั่งการจากบนลงล่างเพียงอย่างเดียว แต่จำเป็นต้องอาศัยการประสานความร่วมมือ การแบ่งบทบาท และการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในระดับต่าง ๆ โดยเฉพาะปัญหาที่มีความเกี่ยวข้องโดยตรงกับพฤติกรรมของประชาชน การจัดการขยะมูลฝอยเป็นตัวอย่างชัดเจนของบริการสาธารณะที่สะท้อนข้อจำกัดของแนวคิดที่รัฐเป็นผู้ดำเนินการแต่เพียงฝ่ายเดียว แม้ว่าภาครัฐจะมีหน้าที่หลักในการกำหนดนโยบาย จัดระบบเก็บรวบรวม ขนส่ง และกำจัดขยะ แต่ประสิทธิภาพของระบบทั้งหมดกลับขึ้นอยู่กับพฤติกรรมของประชาชนอย่างใกล้ชิด ไม่ว่าจะเป็นการคัดแยกขยะที่ต้นทาง การลดปริมาณขยะ การทิ้งขยะให้ถูกประเภท หรือการเข้าร่วมกิจกรรมด้านสิ่งแวดล้อมของชุมชน ดังนั้น หากพิจารณาตามกรอบคุณค่าสาธารณะ การจัดการขยะจึงมิใช่เพียงภารกิจเชิงปฏิบัติการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหรือหน่วยงานของรัฐเท่านั้น แต่เป็นกระบวนการสร้างผลลัพธ์ร่วมกันที่เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อม สุขภาวะของประชาชน ความเป็นระเบียบของเมือง และความยั่งยืนในระยะยาว

จากการพิจารณาแนวคิดดังกล่าวจึงสังเคราะห์ได้ว่า การจัดการบริการสาธารณะในบริบทร่วมสมัยเป็นกระบวนการที่มุ่งสร้างคุณค่าสาธารณะผ่านความร่วมมือระหว่างภาครัฐกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย โดยเฉพาะในบริการสาธารณะที่มีความซับซ้อนและเกี่ยวข้องกับพฤติกรรมของประชาชนโดยตรง เช่น การจัดการขยะของเมืองใหญ่ แนวคิดนี้จึงเป็นฐานสำคัญในการอธิบายว่าการพัฒนาระบบจัดการขยะที่มีประสิทธิภาพและยั่งยืนจำเป็นต้องก้าวข้ามมุมมองที่ให้รัฐเป็นผู้ดำเนินการหลักเพียงฝ่ายเดียว และหันมาพิจารณาบทบาทของประชาชนในฐานะหุ้นส่วนของการจัดการบริการสาธารณะมากขึ้น อันเป็นพื้นฐานสำคัญของแนวคิดการร่วมผลิตบริการสาธารณะในลำดับต่อไป

2. แนวคิดการร่วมผลิตบริการสาธารณะ

แนวคิดการร่วมผลิตบริการสาธารณะ (Co-production of Public Services) เป็นแนวคิดสำคัญในรัฐประศาสนศาสตร์ร่วมสมัยที่อธิบายบทบาทของประชาชนในการมีส่วนร่วมในการผลิตและพัฒนาบริการสาธารณะร่วมกับหน่วยงานภาครัฐ แนวคิดดังกล่าวสะท้อนให้เห็นถึงการเปลี่ยนแปลงกระบวนการทัศน์ของการบริหารภาครัฐจากรูปแบบที่รัฐเป็นผู้ดำเนินการหลักเพียงฝ่ายเดียว ไปสู่รูปแบบที่เน้นความร่วมมือระหว่างภาครัฐและภาคประชาชนในการร่วมกันจัดการบริการสาธารณะ เพื่อให้บริการสาธารณะสามารถตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนได้อย่างมีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับบริบทของสังคมมากยิ่งขึ้น (Osborne, 2010)

แนวคิดการร่วมผลิตบริการสาธารณะได้รับการพัฒนาอย่างเป็นระบบโดย Ostrom (1996) ซึ่งอธิบายว่าการร่วมผลิตบริการสาธารณะเป็นกระบวนการที่ประชาชนซึ่งมิได้เป็นเจ้าของที่ของรัฐเข้ามามีบทบาทร่วมกับหน่วยงานภาครัฐในการผลิตบริการสาธารณะ โดยการมีส่วนร่วมดังกล่าวอาจเกิดขึ้นในรูปแบบของการร่วมดำเนินการ การให้ข้อมูล การสนับสนุนทรัพยากรหรือการมีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจ แนวคิดนี้เน้นให้เห็นว่า ประสิทธิภาพของบริการสาธารณะจำนวนมาก โดยเฉพาะบริการที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมของประชาชน ไม่สามารถเกิดขึ้นได้จากการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐเพียงฝ่ายเดียว หากแต่ต้องอาศัยความร่วมมือระหว่างผู้ให้บริการและผู้ใช้บริการในการร่วมกันผลิตผลลัพธ์ของบริการสาธารณะ ในขณะที่ Alford (2009) ให้ความสำคัญกับบทบาทของผู้ใช้บริการในฐานะผู้มีส่วนร่วมในการกำหนดผลลัพธ์ของบริการสาธารณะ โดยเสนอว่าการร่วมผลิตบริการสาธารณะเกิดขึ้นได้เมื่อประชาชนมีแรงจูงใจ ความสามารถ และโอกาสในการมีส่วนร่วมในกระบวนการบริการสาธารณะ แนวคิดของ Alford จึงเน้นว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนไม่ได้เกิดขึ้นโดยอัตโนมัติ แต่ต้องอาศัยเงื่อนไขที่เอื้อต่อการมีส่วนร่วม เช่น การสร้างแรงจูงใจ การพัฒนาศักยภาพของประชาชน และการเปิดพื้นที่ให้ประชาชนสามารถเข้ามามีบทบาทในกระบวนการบริการสาธารณะได้อย่างเหมาะสม นอกจากนี้ Bovaird (2007) ได้ขยายความแนวคิดการร่วมผลิตบริการสาธารณะให้ครอบคลุมมิติของการมีส่วนร่วมในหลายระดับ โดยใช้ให้เห็นว่าการร่วมผลิตมิได้จำกัดอยู่เพียงการมีส่วนร่วมในระดับการดำเนินงานเท่านั้น แต่สามารถเกิดขึ้นได้ในทุกขั้นตอนของกระบวนการบริการสาธารณะ ตั้งแต่การออกแบบบริการ การกำหนดนโยบาย การดำเนินงาน ไปจนถึงการติดตามและประเมินผลบริการสาธารณะ แนวคิดของ Bovaird จึงให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในฐานะหุ้นส่วนของการจัดการบริการสาธารณะ ซึ่งช่วยให้บริการสาธารณะมีความสอดคล้องกับความต้องการของประชาชน และช่วยเพิ่มประสิทธิภาพของการดำเนินงานของภาครัฐ เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบแนวคิดของนักวิชาการทั้งสาม จะเห็นได้ว่า แต่ละแนวคิดให้ความสำคัญกับมิติที่แตกต่างกันของการร่วมผลิตบริการสาธารณะ Ostrom เน้นบทบาทของความร่วมมือระหว่างภาครัฐและประชาชนในการร่วมกันผลิตบริการสาธารณะ Alford ให้ความสำคัญกับปัจจัยด้านแรงจูงใจ ศักยภาพ และโอกาสในการมีส่วนร่วมของประชาชน ขณะที่ Bovaird มุ่งเน้นการขยายบทบาทของประชาชนให้เข้ามามีส่วนร่วมในทุกขั้นตอนของกระบวนการบริการสาธารณะ ตั้งแต่การออกแบบบริการไปจนถึงการประเมินผล

จากการเปรียบเทียบแนวคิดดังกล่าวสามารถสังเคราะห์ได้ว่า การร่วมผลิตบริการสาธารณะเป็นกระบวนการที่เกิดขึ้นจากความร่วมมือระหว่างภาครัฐและประชาชนในการร่วมกันผลิตและพัฒนาบริการสาธารณะ โดยความสำเร็จของการร่วมผลิตขึ้นอยู่กับหลายปัจจัย เช่น ระดับของแรงจูงใจในการมีส่วนร่วม ศักยภาพของประชาชนในการดำเนินกิจกรรมร่วมกับภาครัฐ และโอกาสหรือช่องทางที่เอื้อต่อการมีส่วนร่วมของประชาชน แนวคิดดังกล่าวสะท้อนให้เห็นว่าประชาชนมิได้เป็นเพียงผู้รับบริการ แต่เป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการกำหนดผลลัพธ์ของบริการสาธารณะร่วมกับภาครัฐ

เมื่อพิจารณาในบริบทของการจัดการบริการสาธารณะร่วมสมัย แนวคิดการร่วมผลิตบริการสาธารณะจึงมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาระบบบริการสาธารณะที่มีประสิทธิภาพ เนื่องจากบริการสาธารณะจำนวนมาก โดยเฉพาะบริการที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมของประชาชน เช่น การจัดการสิ่งแวดล้อม การรักษาความสะอาดของชุมชน และการจัดการขยะมูลฝอย จำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือระหว่างภาครัฐและประชาชนในการดำเนินการ แนวคิดการร่วมผลิตบริการสาธารณะจึงเป็นกรอบแนวคิดสำคัญที่ช่วยอธิบายกลไกความร่วมมือระหว่างภาครัฐและประชาชนในการจัดการปัญหาสาธารณะ และเป็นพื้นฐานสำคัญในการทำความเข้าใจการจัดการขยะของเมืองใหญ่ในลำดับต่อไป

3. การร่วมผลิตบริการสาธารณะในการจัดการขยะของเมืองใหญ่

การจัดการขยะมูลฝอยเป็นหนึ่งในบริการสาธารณะที่มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการบริหารจัดการเมือง เนื่องจากการขยายตัวของเมือง การเพิ่มขึ้นของจำนวนประชากรและการขยายตัวของกิจกรรมทางเศรษฐกิจส่งผลให้ปริมาณขยะมูลฝอยเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ปัญหาดังกล่าวก่อให้เกิดความท้าทายต่อศักยภาพของหน่วยงานภาครัฐในการจัดการบริการสาธารณะอย่างมีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะในเมืองใหญ่ที่มีความหนาแน่นของประชากรสูงและมีรูปแบบการบริโภคที่ก่อให้เกิดขยะจำนวนมาก (Wilson et al., 2006)

ในอดีต การจัดการขยะมูลฝอยมักถูกมองว่าเป็นภารกิจของหน่วยงานภาครัฐในการดำเนินการเก็บรวบรวม ขนส่งและกำจัดขยะ อย่างไรก็ตาม แนวคิดดังกล่าวเริ่มเผชิญกับข้อจำกัด เนื่องจากประสิทธิภาพของระบบการจัดการขยะมิได้ขึ้นอยู่กับศักยภาพของหน่วยงานภาครัฐเพียงฝ่ายเดียว แต่ยังขึ้นอยู่กับพฤติกรรมของประชาชนในฐานะผู้ก่อให้เกิดขยะและผู้ใช้บริการสาธารณะด้วย การจัดการขยะจึงมิใช่เพียงกระบวนการเชิงเทคนิค หากแต่เป็นกระบวนการทางสังคมที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมของประชาชน ระดับของการมีส่วนร่วมของชุมชน และความร่วมมือระหว่างภาครัฐกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในสังคม

ภายใต้บริบทดังกล่าว แนวคิดการร่วมผลิตบริการสาธารณะจึงมีบทบาทสำคัญในการอธิบายกลไกการจัดการขยะของเมืองใหญ่ Ostrom (1996) อธิบายว่า การร่วมผลิตบริการสาธารณะมีความสำคัญอย่างยิ่งในบริการที่ผลลัพธ์ของการดำเนินงานขึ้นอยู่กับพฤติกรรมของผู้ใช้บริการ เนื่องจากการมีส่วนร่วมของประชาชนสามารถช่วยเพิ่มประสิทธิภาพของการดำเนินงานของภาครัฐได้ ในกรณีของการจัดการขยะ การมีส่วนร่วมของประชาชนในการคัดแยกขยะที่ต้นทาง การลดปริมาณขยะและการปฏิบัติตามระบบการจัดเก็บขยะของเมือง ล้วนเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพของระบบการจัดการขยะ ในมุมมองของ Alford (2009) การมีส่วนร่วมของประชาชนในการร่วมผลิตบริการสาธารณะขึ้นอยู่กับแรงจูงใจและศักยภาพของประชาชนในการมีส่วนร่วม หากประชาชนมีความตระหนักรู้ถึงผลกระทบของปัญหาขยะ มีแรงจูงใจในการมีส่วนร่วม และมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับวิธีการจัดการขยะที่เหมาะสม เช่น การคัดแยกขยะหรือการลดการใช้วัสดุที่ก่อให้เกิดขยะ การมีส่วนร่วมของประชาชนจะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพของระบบการจัดการขยะและช่วยลดภาระของหน่วยงานภาครัฐในการดำเนินงาน ในขณะที่ Bovaird (2007) มองว่า การร่วมผลิตบริการสาธารณะสามารถเกิดขึ้นได้ในหลายระดับของกระบวนการบริการสาธารณะ ในบริบทของการจัดการขยะของเมืองใหญ่ การมีส่วนร่วมของประชาชนสามารถเกิดขึ้นได้ตั้งแต่ระดับการออกแบบนโยบายด้านสิ่งแวดล้อม การมีส่วนร่วมของชุมชนในการกำหนดมาตรการจัดการขยะ ไปจนถึงการมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมด้านสิ่งแวดล้อม เช่น โครงการคัดแยกขยะในชุมชน โครงการลดการใช้พลาสติก หรือกิจกรรมรีไซเคิลในระดับชุมชน แนวคิดดังกล่าวสะท้อนให้เห็นว่าการจัดการขยะที่มีประสิทธิภาพต้องอาศัยการบูรณาการบทบาทของภาครัฐ ชุมชน และประชาชนในการร่วมกันจัดการปัญหาสาธารณะ

เมื่อพิจารณาในภาพรวม การจัดการขยะของเมืองใหญ่จึงเป็นบริการสาธารณะที่มีลักษณะเฉพาะ กล่าวคือ เป็นบริการที่ผลลัพธ์ของการดำเนินงานเกิดขึ้นจากความร่วมมือระหว่างผู้ให้บริการและผู้ใช้บริการ

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการคัดแยกขยะ การลดปริมาณขยะ และการมีส่วนร่วมในกิจกรรมด้านสิ่งแวดล้อมช่วยเพิ่มประสิทธิภาพของระบบการจัดการขยะ ลดภาระของหน่วยงานภาครัฐ และส่งเสริมความยั่งยืนของการจัดการสิ่งแวดล้อมในระยะยาว ดังนั้น แนวคิดการร่วมผลิตบริการสาธารณะจึงเป็นกรอบแนวคิดสำคัญที่ช่วยอธิบายการจัดการขยะของเมืองใหญ่ในบริบทของการบริหารภาครัฐร่วมสมัย โดยเน้นบทบาทของความร่วมมือระหว่างภาครัฐและประชาชนในการร่วมกันจัดการปัญหาสาธารณะ การบูรณาการบทบาทดังกล่าวช่วยเพิ่มประสิทธิภาพของการให้บริการสาธารณะและนำไปสู่การพัฒนากระบวนการจัดการขยะที่มีประสิทธิภาพและยั่งยืน

4. การสังเคราะห์กรอบแนวคิดการร่วมผลิตบริการสาธารณะในการจัดการขยะของเมืองใหญ่

จากการทบทวนแนวคิดการจัดการบริการสาธารณะ แนวคิดคุณค่าสาธารณะ แนวคิดการร่วมผลิตบริการสาธารณะ และการร่วมผลิตบริการสาธารณะในการจัดการขยะของเมืองใหญ่ สามารถอธิบายได้ว่าการจัดการบริการสาธารณะในบริบทร่วมสมัยมิได้เป็นภารกิจของหน่วยงานภาครัฐเพียงฝ่ายเดียว หากแต่เป็นกระบวนการที่ต้องอาศัยความร่วมมือระหว่างภาครัฐและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในสังคม โดยเฉพาะประชาชน ในฐานะผู้ใช้บริการและผู้ได้รับผลกระทบจากการดำเนินงานของบริการสาธารณะ แนวคิดดังกล่าวสะท้อนให้เห็นถึงการเปลี่ยนแปลงบทบาทของภาครัฐจากการเป็นผู้ให้บริการโดยตรงไปสู่การเป็นผู้กำหนดนโยบาย ผู้ประสานงานและผู้อำนวยความสะดวกในการสร้างความร่วมมือระหว่างภาคส่วนต่าง ๆ ในสังคม เพื่อให้การจัดบริการสาธารณะสามารถตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนและสร้างคุณค่าสาธารณะได้อย่างมีประสิทธิภาพ (Moore, 1995; Osborne, 2010)

เมื่อพิจารณาแนวคิดการร่วมผลิตบริการสาธารณะของนักวิชาการสำคัญ จะเห็นได้ว่าแต่ละแนวคิดให้ความสำคัญกับมิติที่แตกต่างกันของการมีส่วนร่วมระหว่างภาครัฐและประชาชน Ostrom (1996) อธิบายว่าการร่วมผลิตบริการสาธารณะเป็นกระบวนการที่ประชาชนและหน่วยงานภาครัฐร่วมกันผลิตผลลัพธ์ของบริการสาธารณะ โดยเฉพาะในบริการที่ผลลัพธ์ของการดำเนินงานขึ้นอยู่กับพฤติกรรมของผู้ใช้บริการ แนวคิดดังกล่าวชี้ให้เห็นว่าประสิทธิภาพของบริการสาธารณะจำนวนมากเกิดขึ้นจากความร่วมมือระหว่างผู้ให้บริการและผู้ใช้บริการมากกว่าการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐเพียงฝ่ายเดียว ในขณะที่ Alford (2009) มุ่งเน้นบทบาทของผู้ใช้บริการในฐานะผู้มีส่วนร่วมในการกำหนดผลลัพธ์ของบริการสาธารณะ โดยเสนอว่าการร่วมผลิตบริการสาธารณะเกิดขึ้นได้เมื่อประชาชนมีแรงจูงใจ ความสามารถและโอกาสในการมีส่วนร่วมในกระบวนการบริการสาธารณะ แนวคิดดังกล่าวสะท้อนให้เห็นว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนมิได้เกิดขึ้นโดยอัตโนมัติ แต่ต้องอาศัยเงื่อนไขที่เอื้อต่อการมีส่วนร่วม เช่น การสร้างความตระหนักรู้ การพัฒนาศักยภาพของประชาชน และการเปิดพื้นที่ให้ประชาชนสามารถเข้ามามีบทบาทในกระบวนการบริการสาธารณะ นอกจากนี้ Bovaird (2007) ได้ขยายความแนวคิดการร่วมผลิตบริการสาธารณะโดยชี้ให้เห็นว่าการร่วมผลิตมิได้จำกัดอยู่เพียงการมีส่วนร่วมในระดับการดำเนินงานเท่านั้น แต่สามารถเกิดขึ้นได้ในทุกขั้นตอนของกระบวนการบริการสาธารณะ ตั้งแต่การออกแบบบริการ การกำหนดนโยบาย การดำเนินงาน ไปจนถึงการติดตามและประเมินผลบริการสาธารณะ แนวคิดดังกล่าวสะท้อนให้เห็นถึงการเปลี่ยนแปลงบทบาทของประชาชนจากผู้รับบริการไปสู่การเป็นหุ้นส่วนของการจัดการบริการสาธารณะ

เมื่อพิจารณาแนวคิดของนักวิชาการทั้งสามร่วมกัน สามารถสังเคราะห์ได้ว่าการร่วมผลิตบริการสาธารณะเป็นกระบวนการที่เกิดขึ้นจากความร่วมมือระหว่างภาครัฐและประชาชนในการร่วมกันผลิตและพัฒนาบริการสาธารณะ โดยมีองค์ประกอบสำคัญ ได้แก่ บทบาทของภาครัฐในการกำหนดนโยบายและสนับสนุนการดำเนินงาน บทบาทของประชาชนในการมีส่วนร่วมในกระบวนการบริการสาธารณะ และกลไกความร่วมมือระหว่างผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการร่วมกันจัดการปัญหาสาธารณะ ในบริบทของการจัดการขยะ

ของเมืองใหญ่ การร่วมผลิตบริการสาธารณะมีความสำคัญอย่างยิ่ง เนื่องจากการจัดการขยะเป็นบริการสาธารณะที่ผลลัพธ์ของการดำเนินงานขึ้นอยู่กับพฤติกรรมของประชาชนโดยตรง เช่น การคัดแยกขยะที่ต้นทาง การลดปริมาณขยะ และการมีส่วนร่วมในกิจกรรมด้านสิ่งแวดล้อม การมีส่วนร่วมของประชาชนในกิจกรรมดังกล่าวช่วยเพิ่มประสิทธิภาพของระบบการจัดการขยะ ลดภาระของหน่วยงานภาครัฐและช่วยส่งเสริมความยั่งยืนของการจัดการสิ่งแวดล้อมในระยะยาว (Wilson et al., 2006)

ดังนั้น การจัดการขยะของเมืองใหญ่จึงมิใช่เพียงกระบวนการเชิงเทคนิคที่เกี่ยวข้องกับการเก็บรวบรวม ขนส่งและกำจัดขยะเท่านั้น หากแต่เป็นกระบวนการทางสังคมที่ต้องอาศัยความร่วมมือระหว่างภาครัฐ ชุมชน และประชาชนในการร่วมกันจัดการปัญหาสาธารณะ การบูรณาการบทบาทของภาครัฐในฐานะผู้กำหนดนโยบายและผู้สนับสนุนการดำเนินงานร่วมกับบทบาทของประชาชนในฐานะผู้มีส่วนร่วมในการจัดการขยะจึงเป็นกลไกสำคัญในการพัฒนาระบบการจัดการขยะที่มีประสิทธิภาพและยั่งยืน

จากการสังเคราะห์แนวคิดดังกล่าว บทความนี้จะเสนอกรอบแนวคิดการร่วมผลิตบริการสาธารณะในการจัดการขยะของเมืองใหญ่ ซึ่งอธิบายความสัมพันธ์ระหว่างบทบาทของภาครัฐ บทบาทของประชาชน และกระบวนการร่วมผลิตบริการสาธารณะในการพัฒนาระบบการจัดการขยะที่มีประสิทธิภาพ โดยกรอบแนวคิดดังกล่าวสะท้อนให้เห็นว่าการจัดการขยะที่มีประสิทธิภาพจำเป็นต้องอาศัยการบูรณาการบทบาทของ ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการร่วมผลิตบริการสาธารณะ และเป็นพื้นฐานสำคัญในการพัฒนาระบบการจัดการขยะของเมืองใหญ่ให้สามารถตอบสนองต่อความต้องการของสังคมและนำไปสู่การพัฒนาเมืองอย่างยั่งยืน

องค์ความรู้ใหม่

จากสังเคราะห์แนวคิดการจัดการบริการสาธารณะ แนวคิดคุณค่าสาธารณะ และแนวคิดการร่วมผลิตบริการสาธารณะ เพื่อนำมาอธิบายการจัดการขยะของเมืองใหญ่ในมิติของความร่วมมือระหว่างภาครัฐและประชาชน โดยองค์ความรู้ใหม่ที่ได้จากบทความนี้ คือ การเสนอกรอบแนวคิดการร่วมผลิตบริการสาธารณะในการจัดการขยะของเมืองใหญ่ ซึ่งชี้ให้เห็นว่าประสิทธิภาพของระบบการจัดการขยะมิได้ขึ้นอยู่กับศักยภาพของหน่วยงานภาครัฐเพียงฝ่ายเดียว แต่เกิดจากความร่วมมือระหว่างภาครัฐและประชาชนในการร่วมกันจัดการปัญหาสาธารณะ

กรอบแนวคิดดังกล่าวอธิบายว่าภาครัฐมีบทบาทในการกำหนดนโยบาย จัดให้มีโครงสร้างพื้นฐานและสนับสนุนกลไกการจัดการขยะ ขณะที่ประชาชนมีบทบาทสำคัญในการมีส่วนร่วมในกิจกรรมที่ส่งผลต่อผลลัพธ์ของระบบการจัดการขยะ เช่น การคัดแยกขยะที่ต้นทาง การลดปริมาณขยะ และการมีส่วนร่วมในกิจกรรมด้านสิ่งแวดล้อมของชุมชน ความร่วมมือระหว่างภาครัฐและประชาชนจึงเป็นกลไกสำคัญในการเพิ่มประสิทธิภาพของระบบการจัดการขยะและส่งเสริมความยั่งยืนของการจัดการสิ่งแวดล้อมในเมืองใหญ่

องค์ความรู้ที่ได้จากบทความนี้ช่วยขยายกรอบการอธิบายการจัดการบริการสาธารณะด้านการจัดการขยะจากมุมมองที่เน้นบทบาทของภาครัฐ ไปสู่มุมมองที่ให้ความสำคัญกับการร่วมผลิตบริการสาธารณะระหว่างภาครัฐและประชาชน ซึ่งสามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนานโยบายและกลไกการจัดการขยะของเมืองใหญ่ให้มีประสิทธิภาพและยั่งยืนมากยิ่งขึ้น

ภาพที่ 1 องค์ความรู้ที่ได้จากการสังเคราะห์

จากภาพที่ 1 อธิบายว่า การจัดการขยะของเมืองใหญ่จำเป็นต้องอาศัยกระบวนการร่วมผลิตบริการสาธารณะระหว่างภาครัฐและประชาชน โดยภาครัฐมีบทบาทในการกำหนดนโยบาย การจัดให้มีโครงสร้างพื้นฐาน และการสนับสนุนกลไกการจัดการขยะ ขณะที่ประชาชนมีบทบาทสำคัญในการมีส่วนร่วมในกิจกรรมที่ส่งผลต่อผลลัพธ์ของระบบการจัดการขยะ เช่น การคัดแยกขยะที่ต้นทาง การลดปริมาณขยะ และการมีส่วนร่วมในกิจกรรมด้านสิ่งแวดล้อมของชุมชน กระบวนการร่วมผลิตดังกล่าวนำไปสู่การเพิ่มประสิทธิภาพของระบบการจัดการขยะของเมือง และก่อให้เกิดคุณค่าสาธารณะและความยั่งยืนของเมืองในระยะยาว

สรุป

บทความวิชาการนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์บทบาทของการร่วมผลิตบริการสาธารณะในการจัดการขยะของเมืองใหญ่ โดยการสังเคราะห์แนวคิดการจัดการบริการสาธารณะ แนวคิดคุณค่าสาธารณะ และแนวคิดการร่วมผลิตบริการสาธารณะ ผลการวิเคราะห์พบว่า การจัดการขยะในเมืองใหญ่ไม่สามารถพึ่งพาศักยภาพของหน่วยงานภาครัฐเพียงฝ่ายเดียว แต่จำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือระหว่างภาครัฐและประชาชนในการร่วมกันจัดการปัญหาสาธารณะ แนวคิดการร่วมผลิตบริการสาธารณะจึงมีบทบาทสำคัญในการอธิบายการมีส่วนร่วมของประชาชนในกิจกรรมที่ส่งผลต่อผลลัพธ์ของระบบการจัดการขยะ เช่น การคัดแยกขยะที่ต้นทาง การลดปริมาณขยะ และการมีส่วนร่วมในกิจกรรมด้านสิ่งแวดล้อมของชุมชน ซึ่งช่วยเพิ่มประสิทธิภาพของระบบการจัดการขยะของเมืองใหญ่ ในขณะเดียวกัน ภาครัฐมีบทบาทสำคัญในการกำหนดนโยบาย การจัดให้มีโครงสร้างพื้นฐาน และการสนับสนุนกลไกที่เอื้อต่อการมีส่วนร่วมของประชาชน การบูรณาการบทบาทของภาครัฐและประชาชนในลักษณะของการร่วมผลิตบริการสาธารณะจึงเป็นกลไกสำคัญในการพัฒนาระบบการจัดการขยะที่มีประสิทธิภาพและยั่งยืนในบริบทของเมืองใหญ่

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายสำหรับการพัฒนาการจัดการขยะของเมืองใหญ่โดยใช้แนวคิดการร่วมผลิตบริการสาธารณะ ได้แก่ ประการแรก ภาครัฐควรพัฒนานโยบายและโครงสร้างพื้นฐานที่เอื้อต่อการมีส่วนร่วมของประชาชน เช่น ระบบคัดแยกขยะที่ต้นทางและกลไกจูงใจในการลดและคัดแยกขยะ ประการต่อมา ควรส่งเสริมความร่วมมือระหว่างหน่วยงานภาครัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาคเอกชน และชุมชน เพื่อร่วมกันจัดการปัญหาขยะในลักษณะของเครือข่ายความร่วมมือ และประการสุดท้าย ควรพัฒนากลไกการสื่อสารสาธารณะและการสร้างความตระหนักรู้ของประชาชนเกี่ยวกับการจัดการขยะ เพื่อเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของสังคมในการจัดการปัญหาสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน

ดังนั้น แนวคิดการร่วมผลิตบริการสาธารณะจึงเป็นกรอบแนวคิดสำคัญที่ช่วยอธิบายและพัฒนาการจัดการขยะของเมืองใหญ่ โดยเน้นการสร้างความร่วมมือระหว่างภาครัฐและประชาชนในการร่วมกันผลิตผลลัพธ์ของบริการสาธารณะ ซึ่งจะนำไปสู่การเพิ่มประสิทธิภาพของระบบการจัดการขยะและการพัฒนาเมืองอย่างยั่งยืนในระยะยาว

เอกสารอ้างอิง

- Alford, J. (2009). *Engaging Public Sector Clients: from Service Delivery to Co-Production*. New York: Palgrave Macmillan.
- Bovaird, T. (2007). Beyond Engagement and Participation: User and Community Co-Production of Public Services. *Public Administration Review*, 67(5), 846–860.
- Denhardt, R. B. & Denhardt, J. V. (2000). The New Public Service: Serving Rather Than Steering. *Public Administration Review*, 60(6), 549–559.
- Moore, M. H. (1995). *Creating Public Value: Strategic Management in Government*. Cambridge, MA: Harvard University Press.
- Osborne, S. P. (2010). *The New Public Governance? Emerging Perspectives on The Theory and Practice of Public Governance*. London: Routledge.
- Ostrom, E. (1996). Crossing The Great Divide: Coproduction, Synergy, and Development. *World Development*, 24(6), 1073–1087.
- Wilson, D. C. et al. (2006). Role of Informal Sector Recycling in Waste Management in Developing Countries. *Habitat International*, 30(4), 797–808.